

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลเรื่อง การพัฒนาต้นแบบการดำเนินธุรกิจสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน รวมถึงข้อเสนอแนะตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การพัฒนาต้นแบบการดำเนินธุรกิจสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนในครั้งนี้ เป็นชุดโครงการวิจัย ที่มีโครงการวิจัยย่อย 5 โครงการ มีคณะผู้วิจัยรับผิดชอบแต่ละโครงการย่อย ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยแต่ละโครงการที่แตกต่างกันไปโดยอาศัยระเบียบวิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพแต่ทุกโครงการได้ทำการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยในการวิจัยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาต้นแบบการดำเนินธุรกิจสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และมีวัตถุประสงค์รอง ได้แก่ เพื่อพัฒนารูปแบบของการบริหารจัดการสำหรับสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพการบริการของสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ขับรถของสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสื่อการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้ขับรถของสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วม และเพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลออนไลน์แบบมีส่วนร่วม ของภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างภาพลักษณ์การบริการของรถโดยสารสาธารณะแท็กซี่

ซึ่งภายหลังจากโครงการย่อยทั้ง 5 โครงการได้ดำเนินการเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากโครงการย่อยทั้ง 5 โครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการจัดทำข้อมูลให้เข้าระเบียบเข้าเรื่อง (Categories) จำแนกชนิดของข้อมูล การตีความให้ความหมาย (Meaning) การจัดหมวดหมู่ อธิบายความ และเรียบเรียง พัฒนาการวิเคราะห์ (Descriptive analysis) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง แผนภาพ ประกอบความเรียงดังที่กล่าวมาในบทก่อนนั้น ในส่วนนี้จึงสามารถนำมาสรุปและอภิปรายผลในระดับแผนงานวิจัย เพื่อเป็นต้นแบบการดำเนินธุรกิจสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ดังแสดงในภาพที่ 5.1 กล่าวคือ รูปแบบการดำเนินธุรกิจสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนที่พัฒนาขึ้นนั้น มีความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization หรือ ILO) ในการส่งเสริมให้คนทำงานได้ทำงานที่มีคุณค่า (Decent Work) ไว้ทั้ง 4 ประการหลัก อันได้แก่

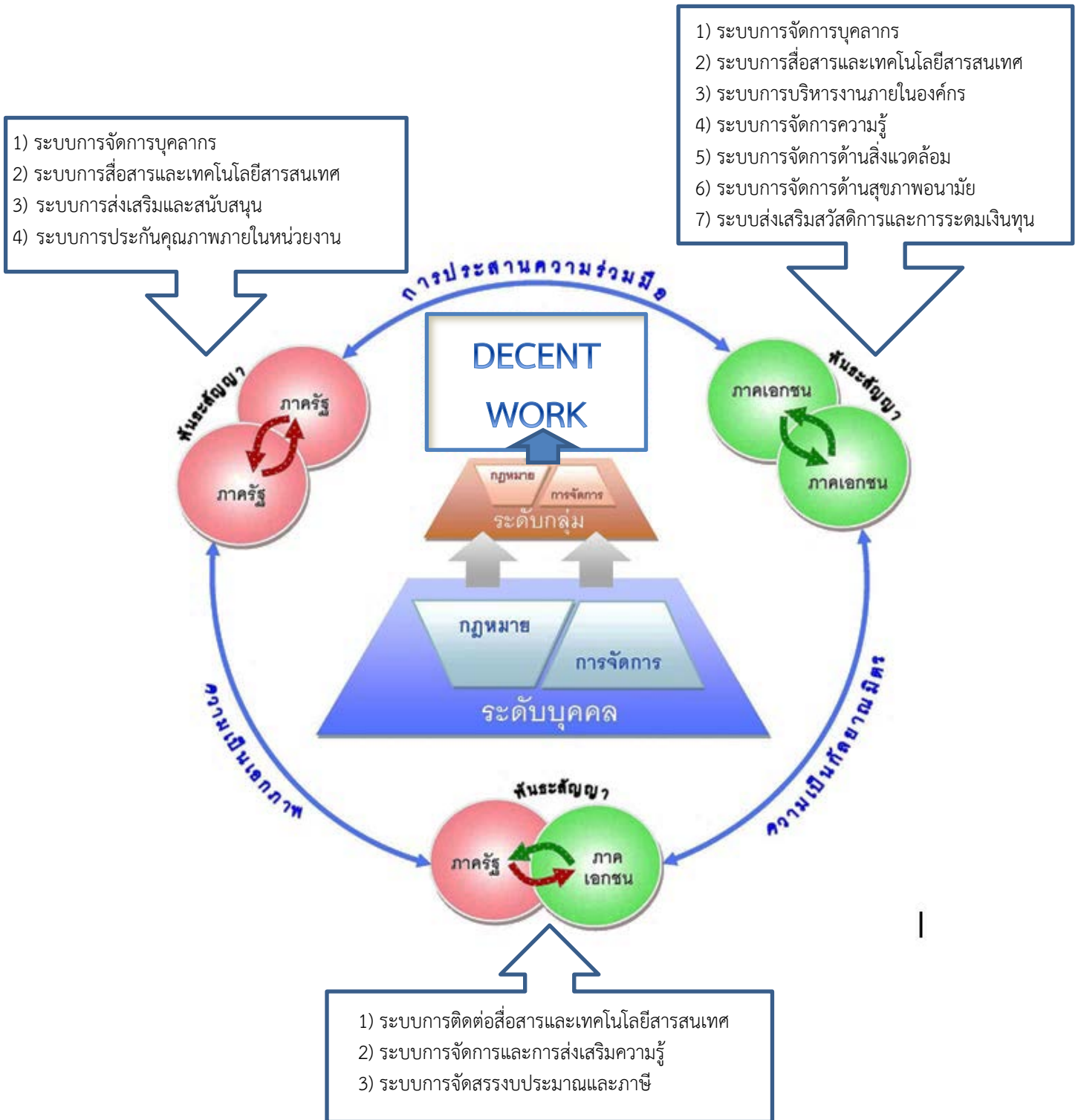
1) หลักการและสิทธิพื้นฐานของแรงงาน และการยอมรับความตกลงร่วมกันในด้านมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย เสรีภาพในการสมาคมและการร่วมเจรจาต่อรอง การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เลิกการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน และการขจัดการใช้แรงงานเด็ก ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอในงานวิจัยที่กำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการในรูปแบบของ “พันธสัญญา (Commitment)” เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นธรรมกับทุกฝ่ายผ่านการดำเนินงานทางด้านกฎหมายและการบริหารจัดการอันเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่นั้นเกี่ยวข้อง

กับภาคนอกระบบ (Informal Sector) คือ “กลุ่มผู้ซักรีดแท็กซี่” ซึ่งเป็นแรงงานที่อยู่นอกขอบเขตของระบบจดทะเบียนตามกฎหมาย ทำให้ซึ่งสิ่งที่ตามมาก็คือ การไม่ถูกบันทึกอยู่ในระบบทะเบียน (unregistered) เมื่อเป็นเช่นนี้ ผลที่เกิดขึ้นก็คือ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะขาดโอกาสในด้านต่างๆ อาทิ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากระบบสถาบันการเงิน เป็นต้น ในด้านหลักประกันสังคม แรงงานนอกระบบได้รับขอบเขตการให้ความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมจากหน่วยงานภาครัฐน้อยกว่าแรงงานในระบบ ซึ่งการดำเนินงานในรูปแบบของพันธสัญญาของฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นพันธสัญญาระหว่างภาครัฐกับภาครัฐ พันธสัญญาระหว่างภาครัฐกับเอกชน และพันธสัญญาระหว่างภาคเอกชนกับภาคเอกชนนั้น จะทำให้เกิดความชัดเจนและเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องในทางปฏิบัติของทุกฝ่าย โดยการกำหนดเป็นพันธสัญญาอาจอยู่ในรูปแบบของ **กฎหมายเพื่อการควบคุม** อาทิ “การขึ้นทะเบียนสถานประกอบการและการขึ้นทะเบียนผู้ที่ทำงาน (ลูกจ้าง) ในสถานประกอบการ เพื่อเป็นการแสดงความสุจริตในการประกอบอาชีพที่เปิดเผย และโปร่งใส โดยจัดทำข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนด ตั้งแต่สถานที่ในการประกอบกิจการ รายชื่อผู้ประกอบการในการขออนุญาตสหกรณ์แท็กซี่ ข้อมูลลูกจ้าง/แรงงานในสถานประกอบการ” เป็นต้น ซึ่งการขึ้นทะเบียนนี้มีความจำเป็นเพราะจะมีส่วนช่วยในการป้องกัน/ลดปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการจี้ชิงทรัพย์ ที่เกิดจากการใช้รถโดยสารสาธารณะ ซึ่งล้วนเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน และยังเป็นส่งเสริมภาพลักษณ์ /สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศได้ นอกจากนี้ การขึ้นทะเบียนยังเป็นการช่วยสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบของประเทศซึ่งไม่มีอยู่ในปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการของภาครัฐ

2) เพิ่มโอกาสในการจ้างงานและการเพิ่มรายได้ ข้อเสนอในงานวิจัยได้เสนอแนะให้มีการกำหนดเป็นพันธสัญญาในรูปแบบของ**กฎหมายเพื่อการคุ้มครองและสนับสนุน** อาทิ “การให้สิทธิและการคุ้มครองสวัสดิภาพในการทำงานสำหรับผู้ทำงาน (ลูกจ้าง) ในสถานประกอบการสหกรณ์แท็กซี่ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย” และ “การกำหนดให้สถานประกอบการจัดให้มีการให้ความรู้แก่ผู้ทำงาน (ลูกจ้าง) ในสถานประกอบการ เช่น ความรู้เฉพาะทางในการประกอบอาชีพ ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นสำหรับผู้ทำงาน (ลูกจ้าง) ในสถานประกอบการ เป็นต้น” นั้น ล้วนเป็นการส่งเสริมการทำงานที่มีคุณค่า (Decent Work) และส่งเสริมคุณภาพชีวิตโดยรวมของแรงงานนอกระบบเหล่านี้ให้ดีขึ้น อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมได้มากที่สุด

3) การสร้างภูมิคุ้มกัน การกำหนดพันธสัญญาในรูปแบบของกฎหมายเพื่อการคุ้มครองและสนับสนุน ดังที่ยกตัวอย่างมาในข้อ 2) ยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและลดอุปสรรคต่อการได้ทำงานที่มีคุณค่าของผู้ซักรีดแท็กซี่ในสหกรณ์แท็กซี่ด้วย อาทิ การไม่มีเวลารอว่างกับครอบครัว การทำงานที่มีคุณค่าควรได้รับค่าตอบแทนเพียงพอกับการยังชีพตามสถานะ ไม่ต้องทำงานหนักมากเกินไปจนไม่สามารถมีเวลารอว่างกับครอบครัว หรือไม่มีเวลาเพื่อการบันเทิง เป็นต้น ทั้งนี้โดยการกำหนดสิทธิและจัดให้มีสวัสดิการแก่กลุ่มผู้ใช้แรงงาน/ลูกจ้างในสถานประกอบการที่ชัดเจนและแจ้งให้ทราบทั่วกัน เพื่อยึดเป็นแนวในการปฏิบัติแก่กลุ่มผู้ใช้แรงงาน/ลูกจ้างอย่างยุติธรรมในแนวทางเดียวกัน

4) การส่งเสริมการเจรจาและไตรภาคี เห็นได้จากข้อเสนอแนะในการกำหนดพันธสัญญาในรูปแบบของ**กฎหมายเพื่อการคุ้มครองและสนับสนุน**ในด้าน “การเปิดช่องทางในการสนับสนุนสหกรณ์แท็กซี่เพื่อส่งเสริมให้การประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรม ป้องกันการกระทำอันเป็นการผูกขาด ลดหรือจำกัดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ” และ “การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนสหกรณ์แท็กซี่”

ภาพที่ 5.1 ต้นแบบการดำเนินธุรกิจสำหรับสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน
ที่มา: ปรับปรุงจากโครงการย่อย “การพัฒนา รูปแบบของการบริหารจัดการสำหรับสหกรณ์รถโดยสาร
สาธารณะแท็กซี่แบบมีส่วนร่วม”

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงต้นแบบการดำเนินธุรกิจสำหรับสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะ แท็กซี่แบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถนำผลที่ได้มาเป็นประโยชน์เชิงนโยบายของผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ประการแรก: ภาครัฐควรดำเนินการพัฒนาการดำเนินธุรกิจสำหรับสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะ แท็กซี่ในระยะยาวอย่างมีทิศทางที่ชัดเจน มีการกำหนดแนวทางและวิธีการผ่านการกำหนดเป็นตัวบทกฎหมายทั้งการบังคับ และการคุ้มครองหรือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันส่งเสริมอย่างมีเอกภาพเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างสอดคล้องและจริงจัง เพื่อให้การทำงานของแรงงานในส่วนนี้กลายเป็นการทำงานที่มีคุณค่า และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานในกลุ่มนี้ให้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ประการที่สอง: ภาคเอกชนควรเร่งดำเนินการพัฒนาระบบการจัดการบุคลากร ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการบริหารงานภายในองค์กร ระบบการจัดการความรู้ ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ระบบการจัดการด้านสุขภาพอนามัย รวมถึงระบบส่งเสริมสวัสดิการและการระดมเงินทุนในธุรกิจสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่ โดยประสานงานกับภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินธุรกิจสำหรับสหกรณ์รถโดยสารสาธารณะแท็กซี่เป็นไปอย่างยั่งยืนในอนาคต

ประการที่สาม: ภาครัฐควรเร่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดการรวมตัวของผู้ประกอบการเพื่อแก้ไขอุปสรรคต่างๆที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันและเป็นการพัฒนาธุรกิจรถโดยสารสาธารณะแท็กซี่อย่างเป็นระบบ รวมถึงเพื่อเป็นตัวแทนในการนำเสนอความต้องการและกำหนดข้อเสนอแนะต่างๆในการพัฒนาธุรกิจนี้ไปยังหน่วยงานภาครัฐได้อย่างรอบด้านและมีทิศทางที่ถูกต้องชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์แก่ธุรกิจเองและสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องในระยะยาว เช่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ประการแรก: ควรมีการศึกษาการดำเนินธุรกิจสำหรับรถโดยสารสาธารณะแท็กซี่ในรูปแบบอื่นๆที่ไม่ใช่สหกรณ์แท็กซี่ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ในประเด็นใดบ้าง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการวางแผนการดำเนินธุรกิจ รวมถึงการกำหนดนโยบายของภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้นกับธุรกิจนี้โดยรวมในอนาคต

ประการที่สอง: ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจในแต่ละด้านทั้งในด้านกฎหมายและการบริหารจัดการ เนื่องจากยังไม่ได้มีการศึกษาเชิงลึกในแต่ละประเด็นที่ได้นำเสนอไว้ในงานวิจัยนี้ ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านนี้ให้มากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและประโยชน์ต่อการดำเนินงานของผู้ประกอบการ และต่อการกำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องของภาครัฐได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้นในอนาคต